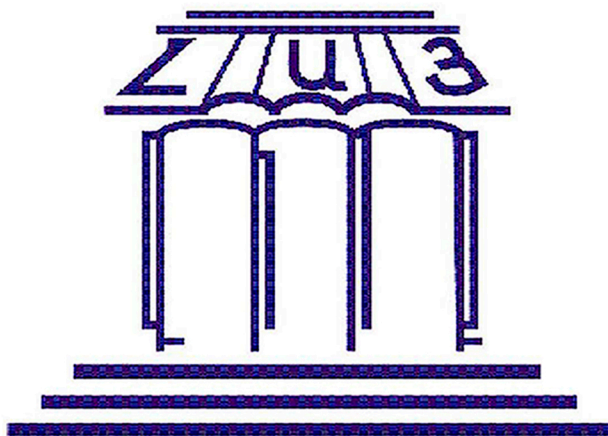

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

- Share** — copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt** — remix, transform, and build upon the material

Պ. ԲԵՆՅՈՒԽ

ՊՈԼԻՏԵԽՆԻՑԻԶՄԸ

ՅԵՎ

ՊԻՈՆԵՐՇԱՐԺՈՒՄԸ

371.4

F-49

ԵՏԶՐԱՏ

1 9 3 2

ՅԵՐԵՎԱՆ

71-4
-49
V8

01 MAR 2013

2802-10

Պ. ԲԵՆՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՏԵԽՆԻՑԻԶՄԸ

ՅԵՎ

ՊԻՈՆԵՐՇԱՐԺՈՒՄԸ

3003

Ինչ է պոլիտեխնիկական դաստիարակությունը յեկ ինչպես կազմակերպել
տրամադրական—աշխատանքային դաստիարակությունը կողմնորոշվում

ՊԵՏԶՐԱՏ

ՅԵՐԵՎԱՆ

Գեորգիայի ապարան
Դիալիքա 7431 (բ)
Հրապար. 2152
Պատվեր 1085
Տիրաժ 5000

Սրբազանցիմ՝ Ա ՅՈՎԱՍԱՂ
Ե. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հանձնված է արտադրության 29 մարտի 1932 թ.
Ստորագրված է ապրիլի 25 ապրիլի 1932 թ.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Մինչև այժմ պիոներական կազմակերպությունը չատ նեղ եր հաս-
կանում արտադրական-աշխատանքային դաստիարակությունը — աշ-
խատանք առանձին արհեստանոցների շուրջը, սահմանափակ վարժե-
ցում:

Այժմ պիոներ կազմակերպությունը, կոմյերիտական և կուսակ-
ցական կազմակերպությունների հետ միասին, պայքար է մղում պրի-
տեխնիկական դպրոցի, պրիտեխնիկական դաստիարակության ծավալ-
ման համար:

Այս դասում մենք ուզում ենք համառոտ կանգ առնել և պատմել
կոլլեարին, ինչ է պրիտեխնիկական կրթությունը, ինչպես պետք է
հասկանալ, նույնպես և ցույց տալ մատչելի, հնարավոր քայլեր, վո-
րոնք տանում են դեպի պրիտեխնիկական դաստիարակության խնդրի
լուծումը:

Դասում մենք տալիս ենք յերեսունից ավելի աշխատանքի ձևեր
արտադրական-աշխատանքային կրթության ասպարիզում, վորոնք
հիմնականում սղառում են արտադրական տեխնիկական աշխատանքի—
այն բոլոր ձևերը, վոր դեռևս չեն արմատացել ամբողջ պիոներական
կազմակերպության աշխատանքի բովանդակության մեջ:

Ի՞նչ է ՊՈԼԻՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ

1.

Հնդամյակը — սոցիալիստական շինարարության վիթխարի պլա-
նը — խորհրդային Միության առաջ խնդր է դնում վոչ միայն ազատ-
վել կապիտալիստական կախումից, այլև կառուցել աշխարհի սոցիալիս-
տական տնտեսությունը, վորը կարողանա զերադանցել կապիտալիս-
տական յերկրների նվաճումները և ամուր հիմք դնել սոցիալիզմի ծա-
վաճման համար ամբողջ աշխարհում:

Մենք մտել ենք մեծագույն մի շրջան, նորագույն մեքենայի և տեխ-
նիկայի շրջանը: Տեխնիկան դալիս է ծառայելու սոցիալիստական շի-
նարարությանը, թափանցում է կենցաղի մեջ, աշխատավորների կյանքի
բոլոր անկյունները:

Լենինը իր ժամանակին նշել է, վոր սոցիալիստական հասարակու-
թյուն ստեղծելու յերաշխիքը հանդիսանում է միայն և միայն խոշոր
արդյունաբերությունը: Նա ասում էր, վոր առանց այդ հիմնական և
վճռական պայմանի, սոցիալիզմի մասին խոսք անգամ լինել չի կարող:

Մենք անում ենք անում է բանվորական մասաների զիտակցություն-
ներ, կուլտուրականությունը: Տեխնիկայի անումը նույնպես պահան-
ջում է այդ: Մեր պայմաններում, յերբ արտադրության տերը հանգի-
սանում է ինքը բանվորը, պահանջվում է աշխատանքի բոլորովին այլ
կուլտուրա: Առաջ բանվորը ամբողջ կյանքի ընթացքում պատրաստում

և Երևան անտարկան, կատարում եր ունակութիւնները կոնկրետ նշանակված մի շրջան, ներդրում եր գլխավորապէս նյութերի վրա:

Ներկայումս, մեր տնտեսութեան վերակառուցման պայմաններում, կատարելագործվում են մեր գործարաններն ու ֆաբրիկաները: Արտագրական պրոցեսները զնալով ել ավելի ամուրմատանում են: Մենք ասորում ենք մի շրջան, յերբ մարդու կատարած Փութկցիաները զնալով ավելի ե ավելի անցնում են մեքենային:

Բանվորից պահանջվում ե գիտենալ վոչ միայն այն, ինչ կատարվում ե իր քթի տակ, վոչ միայն իր անմիջական պարտականութիւնները նեղ շրջանակը, իր դադգայնը, մուրճը ե ալլն, մի խոսքով վոչ միայն կոնկրետ անաղադրանքները կատարումը, այլե պահանջվում ե իմանալ այն ամենը, ինչ կատարվում ե գործարանում, ինչ պրոցեսներ են տեղի աւնենում մյուս գործարաններում, ինչ պրոցեսներ են տեղի ունենում ամբողջ յերկրում: Բանվորը պետք ե դառնա արտադրութեան տերը, կազմակերպողը:

Առաջինը 16-րդ կուսամասում արում ասաց, վոր մեր յերկիրը պետք ե դաստիարակի սոսողը, կենսութիւն մարդիկ, նոր սերունդ, վորը ընդունակ լինի խորհրդային Միութեան գործութիւնը բարձրացնել պատշաճ բարձրութեան վրա, վորը կարողանա կրծքով պաշտպանել Հոկտեմբերի նվաճումները:

Արդիսի սերունդ մենք կարող ենք դաստիարակել միայն այն պայմանով, յեթե դպրոցի յուրաքանչյուր քայլը կապենք գործարանի հետ, ամեն ուր անմիջականորեն աշխատելով պրոլետարական հասարակայնութեան շրջապատում:

Ժամանակին խոսելով սոցիալիստական մրցման մասին ոսցիալով մի որով, Լենինը ասել ե, վոր սոցիալիզմը վոչ միայն չի մարում մրցումը, այլ ընդհակառակը, նա ասում եր, վոր միայն մեր քաղաքական կարգերի որով հնարավոր ե յերևան բերել այն տաղանդները, վորոնք անսպառ են ժողովրդի մեջ: Մենք պետք ե ամեն կերպ ձգտենք, վորպէսզի մեր դաստիարակութիւնն ապահովի այնպիսի մարդկանց պատրաստումը, վորոնք կարողանան գրավել իրենց տեղը սոցիալիզմի շինարարութեան մեծ ասպարիզում: Մենք պետք ե դաստիարակենք բազմալիզմանի զարգացած, սոցիալիստական շինարարութեան նկիրված մարդիկ: Առանց պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան չի կարելի տեղծել նման փոխարինողների:

Մեզ մոտ գեկավար-կադմակերպիչ բանվորը աշխատում ե իր համար: Առաջ կադիտալիստը ձգտում եր վորքան կարելի յե շատ ոգուտ ոտանալ բանվորից: ալդ հպատակով նա անց եր կացնում բաղմատեակ կատարելագործումներ ե նորամուծութիւններ: Նա չեր նայում, թե ինչ հետեանք ե ունենում ալդ, ինչպէս ե անդրադառնում դադգայնի առաջ աշխատող միլիոնավոր մարդկանց վրա:

Մեզանում բանվորը իրեն ե ծառայեցնում տեխնիկան, մեքենան: Մենք պայքարում ենք գիտակից վերաբերմունքի համար ամբողջ աշխատանքում, լինի ալդ դադգայնի վրա, կոտիտեսութեան մեջ, կամ վորեկ ալլ տեղ: Ինչպէս արդեն նշեցինք, բանվորից պահանջվում ե վոչ միայն վարժութիւն:

Բանվորը պետք ե գիտենա արտադրական պրոցեսները, վորոնք տեխնիկայի զարգացման հետ միասին զնալով բարդանում են: Արտա-

դրական պրոցեսը հանդիսանում ե քիմիական, ֆիզիքական, մեխանիկական տարբեր յերևուցիւթեքի մի ամբողջութիւն, ե բնականաբար, բանվորը պետք ե սովորի վոչ միայն ներդրումը նյութերի վրա: Տեխնիկայի զարգացման ներկա շրջանի համար բնորոշ գլխավոր գործիքներն տիրապետելը պարտավորիչ ե: Բանվորը պետք ե ստանա պոլիտեխնիկական կրթութիւն, նա պետք ե իմանա ֆիզիկայի, քիմիայի, մեխանիկայի տարբերը, պետք ե գիտենա նրանց միջև յեղած կապը, գիտենա արտադրական պրոցեսը ընդհանուր առմամբ:

Մարքսը, իր Ժամանակին առաջադրելով պոլիտեխնիկական դպրոցի հարցը, պոլիտեխնիզմի հասկացողութիւնը բացատրում եր այսպէս.

«Կրթութիւն տալով մենք հասկանում ենք յերեք բան. 1) մասավոր կրթութիւն: 2) ֆիզիքական զարգացում — այնպէս, ինչպէս տալիս են մարմնամարզութեան դպրոցները ե ուղիման մարդսրանքները, 3) պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան, վորը ծանոթացնում ե բոլոր արտադրական պրոցեսների գիտական ընդհանուր սկզբունքներին ե միաժամանակ յերեխային ե պատանուն տալիս ե գործնական ունակութիւններ բոլոր արտադրութիւնների տարրական գործիքները բանացնելու մեջ» (Ի նտերնացիոնալի 1-ին կոնգրեսի բանաձեւից):

Խոսելով պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան մասին, Նադեժդա Կոնստանտինովնա Կրուպսկայան, մարքսյան պոլիտեխնիկական դպրոցի ակնամար հետեորդներից մեկը, այսպէս ե բնորոշում պոլիտեխնիզմի հասկացողութիւնը: Նա գրում ե, «վոր պոլիտեխնիզմը դաստիարակութեան ինչվոր հատուկ առարկա չե: Նա պետք ե ներծծվի բոլոր դիսցիպլինաներում, անդրադառնա նյութերի բնորոշութեան վրա թե՛ ֆիզիկայում, թե՛ բնագիտութեան ե թե՛ հասարակագիտութեան մեջ: Անհրաժեշտ ե փոխադարձաբար կապակցել ալդ ցիսցիպլինաները, ինչպէս ե կապակցել նրանց պրակտիկ գործունեութեան հետ, մանավանդ կապել աշխատանքի վարժեցնելու հետ: Միայն նման կապակցումը կարող ե պոլիտեխնիկական բնութիւնը աշխատանքային դաստիարակութեանը» (Н. К. Крупская «Трудовая политехническая и профессиональная школа» ГИЗ 1929, стр. 14.)

Պրոլետարիատը, իշխանութիւնը իր ձեռքը վերցնելով մեր յերկրում, հենց առաջին օրից զնում ե խորհրդային աշխատանքային դպրոցում պոլիտեխնիզմի մտցնելու հարցը: Մեր կուսակցութեան ծրագիրը մեր առաջ զնում ե հետեյալ խնդիրը. «անց կացնել պարտադիր ե ձրի, ընդհանուր ե պոլիտեխնիկական կրթութեան (վարը ցանարացնում ե) րեորիայում ե պրակտիկայում արտադրութեան բոլոր գլխավոր նյութերի ետ»:

Բնական ե, վոր մեր քաղաքական կարգերում վորքան ավելի յե զարդանում տեխնիկան, նույնքան ավելի յայն, ավելի սուր կերպով ե դրվում պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան հարցը: Ճշմարիտ ե, զարգացած տեխնիկայի պայմաններում պոլիտեխնիկական կրթութիւն ունեցող կադրեր հարկավոր են նաե կադիտալիզմին, սակայն այնանց պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան ծախալումը տանում ե դեպի քաղաքական կարգերի կործանումը, վորովհետե պոլիտեխնիկայեա դաստիարակված բանվորը հասկանում ե արտադրութեան պրոցեսները,

հասկանում է նրանց փոխադարձ կապը, հասկանում է շրջապատող կյանքը, հասկանում է, թե ում համար է աշխատում:

Մեզ մոտ, մանավանդ ներկայումս, յերբ մենք հնգամյա պլանը կատարում ենք ավելի կարճ ժամանակամիջոցում յերբ հնգամյակը յեւրազ չէ, այլ շոշափելի իրականութիւն, յերբ տեխնիկան ծառայում է վոչ միայն պրոլետարիատին, այլ աշխարհում չտեսնված չափով մուտք է գործում գլոպը, — այժմ ամենասուր կերպով դրվում է պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան ամենաարագ ծավալման հարցը, վորովհետեւ նրա թերազնահատումը կարող է արգելակել մեր սոցիալիստական շինարարութեան տեմպերը:

Պոլիտեխնիզմը լայն ծավալով կարելի չէ իրագործել միայն ինդուստրիական շրջապատում դարգացած տեխնիկայի պայմաններում: Սա անվիճելի չէ, բայց այդ ամենին չի նշանակում, վոր մենք պետք է ռապսոնք մինչև վոր լայն դարգանա տեխնիկան և հետո իրագործենք պոլիտեխնիզմը:

Իլիչը այդ հարցին տվել է միակ ճիշտ պատասխան: Ն. Կ. Կրուպսկայայի թեղիաների առթիվ, վոր նա գրել էր ժողովրդական լուսավորութեան հարցերի շուրջը գումարված կուսխորհրդակցութեան համար, Լենինը գրում է. «Ձի կարելի գրել պոլիտեխնիկական կրթութեան մասին վերացական կերպով, հեռավոր ապագայի համար»: Իլիչը նշում էր, վոր պետք է հաշիվ առնել մեր իրականութիւնը, այն դրութիւնը, վոր մեզ գտնվում է մեր յերկիրը: Նա ասում էր, վոր. «Մենք վոչ մի կերպ չենք կարող հրաժարվել հենց պոլիտեխնիկական կրթութեան ակգոնքից և ցրա ամենապայ իրագործումից հնարավորութեան չափով»:

Սյա ցուցմունքը ասում է, վոր արտադրական ամեն մի շրջապատում պետք է գնել պոլիտեխնիզմի իրագործման հարցը, վորովհետեւ տեխնիկայի դարգացումը բնականաբար պայմանավորում է պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան խորութիւնը, մասնաշաղկապութիւնը, բայց այդ չի նշանակում, վոր առանց արդյունաբերական հսկաների, առանց կոմբինատների պետք է ձեռները ծալած նստել և սպասել: «Պոլիտեխնիկական դաստիարակութիւնը վոչ միայն տեխնիկայի առաջադիմութեան հետեանք է, այլև ինդուստրացման միջոց: Պոլիտեխնիզմը պետք է լինի մասնաշաղկապ, համատարած» — այսպիսի պատասխան է տալիս Ն. Կ. Կրուպսկայան:

Վորքան ավելի արագ է տնում և դարգանում մեր յերկիրը, նույնքան ավելի հաճախակի և բարձր լավում է պոլիտեխնիզմի ծավալման անհրաժեշտութեան, միլիոնավոր յերեխաների մասսաներին նրանով ընդգրկելու մասին հնչող ձայնը:

Լուստովեմատի վորոշումը Փարիզի յոթնամյակների մասին, ժողովրդական լուսավորութեան հարցերի շուրջը գումարված համամիութենական II կուսխորհրդակցութեան հսկայական ուշադրութիւնը դեպի պոլիտեխնիզմի հարցը, արտադրական-տեխնիկական արշավը, Պիոնրների Կենտրոնական Բյուրոյի անցկացրած պոլիտեխնիկական հաշտամարտը, տեղական և հանրապետական համագումարները պոլիտեխնիզմի շուրջը — այս ամենը վկայում է, վոր պոլիտեխնիզմը յեւրազ չէ, վոր պոլիտեխնիզմի հարցը լուծվում է գործնականորեն: Սրա հաղորդութիւնը ապահովված է նրանով, վոր այդ գործին լծվել են վոչ

միայն մանկավարժները, այլև պրոֆմիութենական աշխատողները, տնտեսավարները, կուսակցականները, կոմյերիտականները, յերեխաների մասսաները և սկսում են կառուցել պոլիտեխնիկական դպրոցը, վորովհետեւ նրան կարիք ունի մեր յերկիրը, վորպէս սոցիալիստական շինարարութեան համար կարգեր պատրաստելու բազա:

Բնական է, վոր պոլիտեխնիկական դաստիարակութիւնը թե՛ ներկա շրջանում և թե՛ առաջիկա տարիներում կգրավի ամենագլխավոր տեղը նաև պիոնրկադակերպութիւնների աշխատանքում, վորովհետեւ առանց պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան չի կարելի դաստիարակել կոմունիստական կարգեր: Կոլվարը պետք է կառուցի պոլիտեխնիկական դպրոց, կոլվարը պիտի աշխատի իրագործել այն բոլոր հնարավոր քայլերը, վորոնք տանում են դեպի պոլիտեխնիզմը, թող լինի ամենատարակալ, ամենահասարակ, և՛ դպրոցում, և՛ պիոնրներ կոլեկտիվում, և՛ լազերում, և՛ առողջաքման հրապարակում, և՛ կումբներում, բնակկոմներում, ամենուրեք, վորտեղ կան մանկական մասսաներ:

ՊՈԼԻՏԵԽՆԻԶՄԸ, ԴՊՐՈՑԸ ՅԵՎ ԿՈԼԵԽՏԻՎԸ

Մեզ մոտ մինչև այժմ պիոնրներ կազմակերպութեան աշխատանքի սխառնում յեղել են պոլիտեխնիկական դաստիարակութեան տարրեր, վորոնք կան միաժամանակ նաև դպրոցական աշխատանքի սխառնում, տեխնիկական խմբակներ, արհեստանոցներ, երկուրոսիներ դեպի գործարան, արտադրական աշխատանքին մասնակցելու վորոշ վորձեր — այս բոլորը պոլիտեխնիզմի տարրեր են: Այս հարցում մինչև այժմ մանկավարժի և կոլվարի միջև չկա հարկ յեղած չիումը: Յերբ միլիոնները խոսեցին պոլիտեխնիկական դպրոցի կառուցման մասին, յերբ արդյունաբերութիւնը խոշոր հատկացումներ է անում պոլիտեխնիզմը ծավալելու համար, բնականաբար հարց է ծագում — կարի՞ք կա արդե՞ք առանձին կառուցելու մեր սեփական «պիոնրական» պոլիտեխնիկական դաստիարակութիւնը:

Դպրոցը պետք է դառնա պոլիտեխնիկական պետք է պիոնրական կազմակերպութեան հիմնական ուշադրութիւնը դարձնել պոլիտեխնիկական դպրոցի համար մղվող սլաքարի վրա, չլատել ուժերը, եներդիան, ուշադրութիւնը, հնարավորութիւնները: Հասկանալի չէ, վոր մենք բոլոր ուժերը պետք է ուղղենք դեպի վոչ միայն դպրոցներում սովորող յերեխաների առավելագույն ընդգրկումը պոլիտեխնիզմի մատչելի ձևերով, և վոչ միայն դպրոցական ձեռնարկումներով: Արտադրական աշխատանքային դաստիարակութիւնը հանդիսանում է պիոնրկադակերպութեան աշխատանքի հիմնական և վճռական գործոնը: Բնական է, վոր մենք վոչ մի կերպ չենք կարող դուրս նետել արտադրական աշխատանքային կրթութիւնը պիոնրկադակերպութիւնների աշխատանքի բովանդակութիւնից և կենտրոնացնել միայն դպրոցում, բնական է, վոր անհրաժեշտ է շերտավորում, անհրաժեշտ է ճիշտ թաշխում, վորպէսզի սլաքարելիզմ առաջ չգա պոլիտեխնիկական աշխատանքի ասպարիզում: Մենք պետք է, նորից ենք ընդգծում, վորոնք մատչելի քայլեր, լուծելու համար պոլիտեխնիզմի հարցը արտադր. ամեն մի շրջապատում: Մեր խնդիրն է յերեխաների աչքի առաջ բաց

անկ' մեր յերկրի սոցիալիստական շինարարութեան վիթխարիութիւնը, յերեխաներին սպառազինեմը ունակութիւններով, ոգնեմը նշանց ընտրելու աշխատանքի կոնկրետ բնագոյնները մասնակցելու համար սոցիալիստական շինարարութեանը: Անթուլատրելի յե այն դրութիւնը, յերբ թե՛ պիտենրկուկտիւնով, թե՛ դպրոցում կան կոպտարարական արհեստանոցներ, թե՛ աշխտեղ և թե՛ աշխտեղ կա մեխանիկական արհեստանոց, թե՛ աշխտեղ և սովորեցնում վորոշ արհեստներ, և թե՛ աշխտեղ պատրաստում են տնայնագործ-արհեստավորներ: Նման դրութիւն վնասակար և և աններելի:

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՊԱՅԲԱՐԸ ՊՈԼԻՏԵՍԵՆԻՅԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Տեխնիկայի ասպարիզում աշխատանքի դիտարկումը մեր կողմից ձևադրական է և խմբակները և մասամբ արհեստանոցները, վորտեղ յերեխաները ստանում են ունակութիւններ: Խմբակները դիտարկում են աշխատանքի աշխատանքը, վոր նշանց մեջ պակասում և հասարակական-ոգտակար բովանդակութիւնը, վոր խմբակները և աշխատանքի արհեստանոցները միջոցով յերեխաներին մասնակցից չենք դարձնում սոցիալիստական շինարարութեանը, ուղի չենք ցույց տալիս յերեխաներին իրենց ձեռք բերած ունակութիւնները կիրառելու ոգտակար աշխատանքում: Առանձին ունակութիւնները չուրջը յեղած վարժեցումը միատակար և, տաղտկալի յե յերեխաներին համար, նա չի դաստիարակում, ընդհակառակը, սղանում և յերեխայի ձեռներեցութիւնը, ինչ-ցիտովան: Միայն այն ժամանակ աշխատանքը դրաւիչ, հետաքրքիր կդառնա և դատարարական տեսակետից արժեքավոր, յերբ մենք յերեխաներին ենթադրանք ուղղում ենք դեպի սոցիալիստական շինարարութիւնը, մասնակցելու այդ շինարարութեանը, կիրառելու իրենց ստացած ունակութիւնները այդ շինարարութեան մեջ: Վերցնեմք օրինակ ռադիո-խմբակը կողմից: Աշխատում են բան-յերեխան յերեխաներ և ռադիո ընդունիչից ղենք չեն դնում, ամիսներով, նույնիսկ մի տարի ամբողջ մնում են նույն կետի վրա: Յերեխաները չեն դրում իրենց աճումը: Յերեխաների հետաքրքրութիւնը ռադիոնդունիչից չի փոխանցվում դեպի ռադիոնշարժիչը, ռադիոյի համաշխարհային նվաճումները, նոր կատարելագործումները: Յերեխայի հետաքրքրութիւնը ռադիոնդունիչից չի փոխանցվում դեպի լուսանկարչական ապարատ, դեպի դինամոմեքենա, շոգեմեքենա, ակտոմորիլի մոդել և այլն: Յերեխան առաջին շարքի, ամիսը, դրում և իր աճումը, դիտարկում և, վոր ստացել և ոգտակար, արժեքավոր ունակութիւն, բայց զբաղից այն կողմը յերեխայի դարգացումը աննկատելի կերպով սահմանափակվում և խմբակի շրջանակներում:

Գյուտարարութեան ցանկութիւնը, նորանոր բնագոյններ, տեխնիկայի նոր ասպարեղներ վորոնք ձգտումը — այս ամենը ցանկապատվում և նեղ խմբակայնութեան պատերով, տեխնիկական աշխատանքի մի նեղ ճյուղի շուրջը յեղած վարժութեամբ:

Մենք պետք և պաշար հայտարարենք զուտ «տեխնիկա» մերկ ունակութիւնները դեմ, վորոնք չեն ծառայում հասարակական-

ոգտակար աշխատանքի: Մենք պետք և յերեխայի հետաքրքրութիւնը մոգելից փոխանցենք դեպի մեր վիթխարի կառուցումը: Մոդելը սկզբն և, առաջին քայլը վորը տանում և դեպի խորհրդային միութեան մեքենայացումն ուսումնասիրելու հսկայական աշխատանքը, ուսումնասիրելու տեխնիկայի դարգացումը, վորովհետեւ շոգեմեքենայի, շոգետուրբինի հետաքրքրական մի մոդել, վորը շատերին թվում և, թե առանձին նշանակութիւն չունի, վորմանը համարում են միայն խաղալիք, ունի դատարարական հսկայական նշանակութիւն: Չե՞ վոր նույն սկզբունքներով են կառուցված և վիթխարի մեքենան, և փոքրիկ մոդելը:

Ծավալելով նման աշխատանք, մենք կկարողանանք իրոք պատրաստել մի սերունդ, վորը ընդունակ և ուղի դռներու, կողմնորոշվելու, արտադրութեան մեջ աշխատելու վոր թե հրամանով կամ ցույցմունքներով, փոխարինողների այնպիսի մի սերունդ, վորը ռոտոված և դյուտարարական, կառուցողական հատկութիւններով, վորին այնքան կարելիք ունի մեր յերկիրը: Վոր մի կերպ չի կարելի արտադրական աշխատանքի ունակութիւնների ստացումը կտրել յերեխաների ամենաակալով մասնակցութիւնից սոցիալիստական շինարարութեան ասպարիզում: Վերցնելով այդ վորպես հիմք, պետք և դռնել աշխատանքի ամենակոնկրետ ճյուղերը պիտենրկուկտիւնով և դպրոցում:

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Արտադրական-աշխատանքային դաստիարակութեան կենտրոնը պետք և լինի ընդհանուր աշխատանքը (արհեստանոց): Ընդհանուր աշխատանքը կարող և դյուտիւն ունենալ դպրոցից առանձին կամ դպրոցի հետ միասին: Կողմից կարող և ոգտադործել արհեստանոցը այն ժամերին, յերբ դպրոցը չի աշխատում այնտեղ:

Ինչո՞ւ արտադրական-աշխատանքային ամբողջ դաստիարակութեան կենտրոնը լինելու յե աշխատանոցը:

Աշխատանոցը, նրա կազմակերպման մեթոդը չի սահմանափակում յերեխայի հետաքրքրութիւնը հարցերի նեղ շրջանակում, առանձին մոգելների շուրջը: Աշխատանոցի կազմակերպումը չենք հարված և հասցեւորել չենք տնայնագործական սահմանափակութեան: Նայեցեք, ինչպե՞ս նրա նեղ տնայնագործական վորեւ արհեստանոց կամ խմբակ կողմից, ծախսվում են հսկայական միջոցներ (կողմից) հնարավորութիւններ չի համեմատութեամբ), գնվում և սարքավորում: Յեթե որինակի համար վերցնենք փականագործի արհեստանոցը, ապա նրա սարքավորումը կնստի մի քանի հարյուր ռուբլի: Փականագործական արհեստանոցը մը կնստի մի քանի հարյուր ռուբլի: Փականագործական արհեստանոցը աշխատանքի ներկա կազմակերպման պայմաններում ընդգրկում և 10-20 հոգու: Այդ յերեխաները արհեստանոցում սովորում են յերբեմն մի տարուց ավելի: Նշանակում և նման արհեստանոցների դռները փակ են հարյուրավոր յերեխաների համար, վորոնք վոր մի արտադրական-աշխատանքային կրթութիւն չեն ստանում, այնինչ նույն դրամարով կարելի յե ողորակել մի քանի անգամ ավելի շատ յերեխաների, մի կողմից, իսկ մյուս կողմից ավելի ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային դաստիարակութիւնը:

Արտադրական-աշխատանքային դաստիարակութեան կենտրոն պետք և դռնան վոր թե նեղ, կողմացած, հասարակական աշխատանք-

քից կտրված խմբակները, այլ ընդհանուր (ունիվերսալ) աշխատանոցները, վորոնք ընդգրկում են բոլոր յերեխաներին, որդանապետ կապված են պրոներկադակերպությունների աշխատանքի ամբողջ սխառեմէ հետ, հազեցված են հասարակական-ոգտակար գործունէյությամբ, գործնականում լուծում են պրոլետինիկական գատտիարակության մատչելի քայլերի խնդրերը:

ԻՆՁՊԵՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԸ

Աշխատանոցի համար պետք է ընտրել մաքուր և լուսավոր շէնք: Աշխատանոցի սարքավորումը պետք է գտնել զանազան միջոցներով: Մի կողմից, կարելի չէ ճարել մեծ քանակութեամբ սարքավորում մոտակա գործարանից, վորակը կլինեն ձեռնարկության համար անպետք չատիրեր: Վերակառուցման, ռացիոնալացման, կատարելագործումների շրջանում չատ հին մեքենաներ հանվում են գործածությունից: Պարզ է, վոր այդ մեքենաները համապատասխան կերպով վերաշինելով, հարմարեցնելով յերեխաներին, կարելի չէ աշխատանոցները սարքավորել մեքենայական սարքավորումով: Հաճախ մենք բաժականաչափ կատեգորիկ կերպով շէնք պնդում, վոր գործարանը մեզ տա գործածությունից հանված այդ մեքենաները: Պետք է Մորիլիզացիայի յենթարկել պրոֆմիտիենական, կուսակցական և կոմյերիտական կազմակերպությունները, դրա համար ոգտագործելով նաև ծնողներին:

Աշխատանոցը պետք է տա միջ միայն նեղ ունակություններ — դա պարտավորիչ է, այլև նա պետք է որդանապետ կապվի գործարանի հետ, պետք է հետզհետե յերեխայի հետաքրքրությունը ակնիկայի մի ճյուղից փոխադրի մյուս ճյուղը, պետք է յերեխային ծանոթացնի գործարանի, ֆաբրիկայի հետ, այն բոլոր պրոցեսների հետ, վոր կատարվում են թե աշխատանոցի սահմաններում, և թե անմիջականորեն գործարանում, ցեխում, այդ պրոցեսներն ուսումնասիրելու միջոցով:

ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄԸ

Աշխատանոցը սարքավորելու համար անհրաժեշտ է ճարել հետևյալ գործիքները և իրերը:

1. Շերխերել	1
2. Ռանդա սովորական	2
3. Ռանդա կրկնակի	1
4. Սզոց միջակ ատամն	2
5. Ձեռնասզոց (НОЖОВКА)	1
6. Կալափառտ պերկաներով	2
7. Ստամեսկա տափակ զանազան	2
8. Ստամեսկա $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$	4
9. Դոլտո	1
10. Ուարտոց	1
11. Ռաչպիլ	1
12. Աքցան հյուսնի	1
13. Ռեյսմուս	1
14. Կլեյանկա	1
15. Մեթր ծալովի	1
16. Անկյունաչափ (մալկա) և յերունոկ	2

17. Կացին	1
18. Ստրուբլինկա	1
19. Յերկուլ	1
20. Մախաթ հյուսնի	1
21. Կլանկա	1
22. Ապակեթուղթ (չկուրկա) զանազան համարների	5 թերթ
23. Մորիլկա	500 դրամ
24. Ներկ և բաք զանազան գույնի	
25. Ազաթթու	
26. Մծմբաթթու	
27. Նաչարիլ կտորով	
28. Սմպատիչ թուղթ (наждачная бумага)	
29. Հզկաքար (наждак) փոշի	
30. Կոպիարի շրջանակ (рамка копировальная)	1
31. Սեղմիչ (тиски) զուգահեռական	1
32. Լհեմելու (զողելու) զամպ կամ պրիմուս	1
33. Զողիչ (պայալնիկ)	1
34. Զաքուջներ զանազան	2
35. Կարկին	1
36. Կրոնցերկուլ	1
37. Նուարոմետր	1
38. Անկյունաչափ (ուզոլնիկ) մետաղե	1
39. Մետեր ծալովի	2
40. Զուբիլո	1
41. Կերներ	1
42. Բարադոկ	1
43. Պտուտակահաններ (ատվերտկա)	2
44. Բանարի շվեդական	1
45. Դրել ծակիչներով	1
46. Վինտովալնի տախտակ	1
47. Կլուպիկ մետաղիկներով	1
48. Պլոսկոզուբցի	2
49. Կրուզլոզուբցի	2
50. Ուարտոցներ	5
51. Ուարտոցներ զանազան	1
52. Ուարտոց սրբելու խոզանակ	1
53. Բրուսոկ (հեռան)	1
54. Յուզաման	
55. Լուսանկարչ. թասեր (վաննոչկա) տալարատի չափով	4 հատ
56. Լապտեր կարմիր ապակով	1
57. Մենզուրկա 250 խոր սանտ	1
58. Կոպիայի շրջանակ	1
59. Ստանոկ նեզատիվներ չորացնելու համար	1
60. Զարաֆին	
61. Նկրատ	1
62. Վալիներ կլեյի և ներկի համար	
63. Բա նոն միլիմետրներով	2

64. Անկյունաչափի փայտե	1
65. Մանսիմետր	1
66. Դանակ կաղամարարի	1
67. Մկրատ մետաղի	1

Աշխատանքում պետք է գտնվեն ամեն տեսակի հարցարաններ (սպրավոչներ)՝ դժադրություններ, սխեմաներ, մոդելներ, վորոնք անհրաժեշտ են յերեխաներին այս կամ այն կոնկրետ առաջադրանքը կատարելու գործնական աշխատանքում: Աշխատանքում կենտրոնացվում է տեխնիկական գրականութունը, տեխնիկական գրադարան: Յերեխաները զանազան թերթերից քաղվածքներ անելով հավաքում են տեխնիկայի բոլոր նորությունները:

Աշխատանքի համար նյութեր հեշտությամբ կարելի չէ գտնել գործարանի ավելցուկներից: Յերեխաները մասամբ կարող են բերել տնից: Յեթե գործարանում չի մի կերպ չի կարելի գործիքներ ձարել, ապա պետք է գլխի ալ միջոցների, որինակ փոխ վերցնել յերեխաներից, ծնողներից կամ դրամ հավաքել գործիքների գնման համար, կաղամակերպել յերեխաներ, վիճակալատեր, ստանալով հատկացումներ գործարանային, պրոֆմիտեթնական և այլ կաղամակերպություններից:

Աշխատանքների որդանական մի մասը պետք է լինեն շարժական արկղերը, կամ այսպես ասած շրջիկ հրահանգիչները: Աշխատանքի ղեկավար-կոնսուլտանտը հեշտությամբ կարող է չեմոզանի մեջ հավաքել գործիքների մի մասը, գնալ այն յերեխաների մոտ, վորոնք չեն կարող դալ չդիտեն ուր է գտնվում աշխատանքը, գնալ ծայրամասերը, բանվորական տները և այլն:

Գործիքները անպայման պետք է պահել պահարանում: Վտանգավոր նյութերը (բենզին, նավթ, սպիրտ և այլն) պետք է պահել մի ուրիշ սենյակում կամ տեղում, դժբախտ դեպքերից խուսափելու համար:

Գործիքներ մասամբ կարելի չէ ձարել նաև կամավոր ընկերությունների — ասպիտի բարեկամների, Ավտոդորի, Պաշտ-Ավիաբիմի բլիթներից:

Աշխատանքի որդանական մասը պետք է լինի նաև մի փոքր դեղատուն: Աշխատանքում պետք է պահպանել ստողջապահական կանոնները — ոճառ, յերեսարբիչ:

Գործիքների պատասխանատվությունը պետք է դնել մեծ յերեխաների խմբի վրա, վորոնք աշխատանքից առաջ և հետո պետք է ստուգեն գործիքների թիվը:

Ներքևում տալիս ենք աշխատանքի սարքավորման մի այլ վարիանտ, վոր ավելի էժան, ավելի մատչելի չէ տեղական կոլեկտիվների համար և մոտավոր հաշվով արժեք ընդամենը 76 ր. 67 կ.:

ՍԱՐԲՍՎՈՐՄԱՆ II ՎԱՐԻԱՆՏԸ

1. Սեղմիչ (тиски) սեղանի 1 հատ	14 —
2. » ձեռքի՝ 1 հատ	3 77
3. Սարտոց դրաչեվի 10 տերան	— 98
4. Սարտոց լիչնոյ 10	1 10
5. Պայալնիկ 1/2 քառ. թունավոր թթու և նաշաղիր	6 —

6. Դրեկ սպիրալաձև, ծակիչներով	4 —
7. Սարտոց կլոր, դրաչեվի	1 25
8. Կերն հասարակ	— 50
9. Չաքուչ 1 ֆնդանոց	— 50
10. Չաքուչներ 1/2 ֆնտ. 2 հատ	— 80
11. Նոժովկա մետաղի համար չաքուչներով	8 —
12. Չուրիկ 1 հատ	— 50
13. Պլաստիկաբլի	2 15
14. Պտուտակահան (ատվերտիկա)	— 50
15. Մկրատ մետաղի համար	3 —
16. Յիրկուլ սղեղով	1 75
17. Ռանդա հասարակ	1 25
18. Նոժովկա փայտի համար	2 40
19. Կարավարոտ պատրոն և ցենտուր	10 50
20. Ստամեսկա 3/8, 1/2, 3/4, 1 1/2	3 —
21. Կլեյանկա փոքր	2 —
22. Աքյան	1 40
23. Մետր ծալովի	1 —
24. Կլեյանկա 1 հատ	— 70
25. Անկյունաչափ փայտե	— 30
26. Ռեոմոս	— 76
27. Հեսանաքար	2 —
28. Բարատոկ	— 50
29. Մկրատ դերձակի	1 50
30. Մանսիմետր	— 10

Գումար 76 ռ. 67 կ. *)

Ամեն մի կոլեկտիվ յերբ ցանկանա կարող է սարքավորել նման աշխատանոց: Ներկա պայմաններում, յերբ լայն ծավալվում է տեխնիկան և պահանջ է դրվում տեխնիկական զինել նոր սերունդը, անթե և կոլեկտիվի համար մնալ առանց արտադրական բազայի, առանց աշխատանոցի: Արդեն այժմ ակնհայտ է, թե վորքան ձեռնտու չէ կոլեկտիվին սարքավորել մի աշխատանոց և վոչ թե մի շարք բաղմատեսակ տիվին սարքավորել մի աշխատանոց — առանձին-առանձին ավելի թանգ են նստում, քան խմբակներ, վորոնք առանձին-առանձին ավելի թանգ են նստում, քան մի աշխատանոցի սարքավորումը և չեն տալիս հարկ յեղած արդյունքը:

Աշխատանոցի վարիչը կարող է լինել ղեկավարը կամ պրոֆմիտեթյան միջնոց Ներքևում վորակալ բանվորը, կոմյերիտականը, վոր ավարտել է ֆարգործուսը, ոսղիտ բարեկամների ընկերության, Ավտոդորի, Պաշտ-Ավիաբիմի ակտիվ անդամ և այլն: Միայն պետք է համապատասխան կերպով պատրաստել նրան և ցույց տալ աշխատանքի կաղամակերպման սկզբունքները: Աշխատանոցներում, բնակատանք, յերեխաները չեն կարող ամիսներով, նույնիսկ մի ամբողջ նաբար, յերեխաները չեն կարող ամիսներով, նրանց հետաքրքրությունը ամբողջով միայն առաջնորդունիչով, նրանց հետաքրքրությունը ամբողջով դեպի քաղաքի մոդելներ, բաղմատեսակ նախագծեր, վորոնց վրա աշխատում են նրանք: Ղեկավարը, յերբ տեսնում է, վոր յերեխա-

*) Գները մոտավոր են. տես «Труд техника»

ների հետաքրքրությունը սառչում և, կանգ և առնում վորոշ մտքեր-
ների, վորոշ առարկաների հանդեպ, կարող և չուտով նրանց հետա-
քրքրությունն ուղղել դեպի տեխնիկական ստեղծագործությունն այլ ու-
րյեկաներ: Յերեսաները ընդհանուր աշխատանքում չինելով ելեքտրա-
կան դանդակ, ռադիոընդունիչ, սետը և ծանոթանան հյուսնություն, փա-
կանագործություն, լեկտրականություն, քիմիայի սարքական գի-
տելիքներին: Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը արհեստանոցում
հնարավորություն կտա վարպետությունը, տեխնիկական ստեղծագոր-
ծությունը մատչելի դարձնելու վոր թե պատանի տեխնիկներին
նեղ չըջանի, այլ յերեսաների ամբողջ մասնաշին: Տեխնիկական
ստեղծագործությունը պետք է դառնա մասնաշինական, համատարած:
Յերը կա ընդհանուր (ունիվերսալ) աշխատանոց, կարելի յե հարց դնել
պարտադիր տեխնիկական միմիումներ մասին անխտիր բոլոր պիտու-
ների համար:

Աշխատանոցը պետք է բաց լինի վորոշ որեր և ժամեր: Յեթե հնա-
րավորություն և ղեկավար կարգեր կան, ավելի լավ է բաց լինի ամեն
որ:

Յերեսաները դալիս են աշխատանոց, արձանագրվում են և անց-
նում աշխատանքի, կամ առանձին ողակներով, կամ վորք խմբերով,
բրիգադներով, կամ թե մենակ: Ամեն մի յերեսան, յերը առաջին ան-
գամ դալիս և աշխատանոց, պետք է լրացնի մի անկետա՝ մոտավորապես
հետևյալ բովանդակությամբ.

1. աղբանուն, անուն, հայրանուն:
 2. Տարիք:
 3. Տղա կամ աղջիկ:
 4. Ինչո՞ւ է հետաքրքրվում:
 5. Տանը աշխատել և տեխնիկայի շուրջը:
 6. Ի՞նչ տեխնիկական դրքեր և կարգացել:
- Բացի այդ, պետք է լինեն նաև մշտական գրաֆաներ.
- 1) Ի՞նչ և արել ամեն օր.
 - 2) Ի՞նչ արդյունքների յե հասել.
 - 3) Ի՞նչ դժվարություններ են յեղել և այլն:

Այս հարցերը հնարավորություն կտան միշտ տեսնելու, թե տեխ-
նիկական ի՞նչ պաշարով և յեղել յերեսան աշխատանոց, ինչպես և նա
աճում, ինչպես և դարձանում, ուր և տանում նրա հետաքրքրությունը,
ճիշտ ուղղություն տալու նրա զարգացմանը, ուղղելու այս կամ այն
թերությունները, վորոնք բնականաբար հնարավոր և ներելի յեն գործ-
նական աշխատանքում:

Աշխատանոցի կոնսուլտանտ-ղեկավարը նախքան յերեսաների հետ
աշխատանքի սկսելը պետք է ունենա մի կարճ զրույց, պարզելու հա-
մար առողջատրիայի դեմքը, ունակությունները և գիտելիքները, աշ-
խատանոց յեկող յերեսաների տեխնիկական բազաթ: Յերեսան լինում
է, վոր դալիս են տեխնիկայի ասպարիզում բոլորովին չաշխատած յե-
րեսաներ, իսկ մանավանդ այժմ այդ ավելի հաճախ կատարհի, վո-
րովհետև գրվում է անխտիր բոլոր յերեսաների տեխնիկական կրթու-
թյան հարցը: Նման յերեսաների հետ պետք է ունենալ ավելի յերկար
զրույցներ: Յերեսան, իհարկե, յերեսաները կարող են սկսել մի աշ-

խատանք, վոր դուր չի գալիս, կարող են անցնել ուրիշ աշխատանք,
այդպես պետք է վարվել նորեկների հետ: Աշխատանքի սկզբնական շըր-
ջանում այդ լիովին բնական է:

Ի՞ՆՉ ԱՆԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑՈՒՄ

Ռադիո

Տեխնիկայի այս ճյուղի աշխատանքը, ավելի քան վորես ալ աշ-
խատանք, խոր արմատներ է դցել պիտներկադակերպության աշխա-
տանքի բովանդակության մեջ: Դրա պատճառը դժվար չե գտնել —
աշխատանքի մատչելիությունը, և ժամանակները, կոնկրետ արդյունք-
ները համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցում: Եյապես աշխատան-
քում յերեսաները հասնում են աղեցուցիչ արդյունքների, յերեսան
12-14 տարեկան յերեսան 40-50 կուպկ, նույնիսկ ավելի պակաս ծախ-
սելով, լսում է Մոսկվային: Քիչ չեն դեպքեր, յերը յերեսաները ռա-
դիոընդունիչ են չինել հասարակ մատիտի վրա կամ լուցկու տուփի մեջ
և շատ լավ լսել: Աշխատանքը դժվար չե, նյութեր ճարելը հեշտ է, ա-
ռանձին գործիքներ չեն պահանջվում, ուստի և հասկանալի յե, վոր
ոտրի աշխատանքը լայն զարգացել է յերեսաների մեջ թե կուլեկտի-
վում և թե՛ տանը:

Սակայն այստեղ ևս մենք ունենք նույն թերությունները, վորոնց
մասին խոսեցինք վերևում: Ամբողջ աշխատանքը սահմանափակվում է
միայն ռադիոընդունիչ չինելու մեջ: Ռադիոհնգամյակը, ռադիոյի
զարգացումը մեր յերկրում հեղափոխությունից առաջ և հետո, ռա-
դիոյի կատարելագործման ուղիները, նոր գյուտերը ոտրի տեխնիկայի
ասպարիզում, մեր ռադիոկայանների աշխատանքը, կապը արտասահմանի
ռադիոսաների հետ նոր յերեսաների ներգրավումը ռադիոաշխատանքում
և այլն. այս բոլորը մեծ մասամբ բացակայում է: Կազմակերպելով ռա-
դիոաշխատանքը, վորպես աշխատանոցի որդանական մասը, անհրա-
ժեշտ է յերեսաներին պարզ առաջադրանքներից տանել դեպի բարդ
առաջադրանքները, յերեսանի հետաքրքրությունը ռադիոընդունիչից
փոխանցել ռադիոտեխնիկայի նորանոր հարցերը:

Ինչպե՞ս պետք է լինի մոտավորապես՝ հետևողական աշխատանքը
ռադիոտեխնիկայի ասպարիզում, ի՞նչ ուղղությամբ պետք է՝ տանի
աշխատանքի ղեկավարը յերեսաների հետաքրքրությունը:

Ձգտել, վոր ռադիոսարքավորում լինի յուրաքանչյուր կուլեկտի-
վում, դպրոցում: Ձարդացնել գյուտարարությունը ռադիոյի ասպարի-
զում: Կազմակերպել տեղեկատու աշխատանք աշխատանոցում չներ-
գրավված յերեսանի համար: Մեծ յերեսաները կարող են կոնսուլտա-
ցիա կազմակերպել նաև չափահասների համար: Կապ պետք է պահպա-
նել կուլեկտիվի, բաղայի մասնաշինական ամբողջ աշխատանքի հետ: Ու-
նակություններ տալու հետ միասին պետք է կազմակերպել զրույցներ
հետևյալ թեմաներով. «Ռադիոն սոցիալիստական շինարարության
պատարկու», «Ռադիոն պատերազմի ժամանակ», «Ռադիոն կապիտա-
լիստական յերկրներում» և այլն:

Ռադիոյի հիմքը կազմում է ելեքտրականությունը, ելմենտները,
ակկումուլյատորներ, դիմամոմքենա, լույսը, զանգակի փորձերը,
լամպը, ելեքտրական փոքրիկ մոտորը, հաղորդիչները (проводник)

և իրգյատորներ, պինդի գողտմը (пайка) սկրուտկան, պրավոդ-կան, մազնիտը և նրա փորձերը, ելեքտրոմագնիտը, ելեքտրոմագ-նիտային ալիքները, ընդունելի կայանի սարքերը, ինչպես և աշխատում հասարակ ընդունելը, ի՞նչ կառուցվածք, ի՞նչ մասեր ունի, գլանա-ձև կոճի կառուցումը, դետեկտորը և նրա նշանակությունը, արհեստ-աական բյուրեղի (կրիստալ) դործածությունը, իզոլացիայի մտանշե-լությունը, ալիքներ լորսալը, ինչպե՞ս սարքել բարձր ճնշման լավ ե-լեմենտ, վվադ, պերեկլյուչատել, պրեդսխանիտել, գետնին միացնելը: Յերեխաները կարող են սարքել փոքրիկ ռադիոկայան, կարող են կադ-մակերպել երկուրորսիս դեպի ռադիոկայանը:

Անկախաբար աշխատանքում աշխատող յերեխաներին յերբեմն-յերբեմն կարող է տալ ստուգելի հարցեր, սարքել ստուգելի յերեկոներ, կազմակերպել մասնաշախան ցուցահանդեսներ, ռադիոյին նվիրված յե-րեկոներ ցուցադրելու համար յերեխաների նվաճումները ռադիոաշխա-տանքի ասպարիզում: Չպետք է մոռանալ ռադիոյի պրոպագանդը ադ-գարնակություն մեջ և իրագործել հավաքի (слет) փորձումները ռա-դիոյի մասին:

Փակամագործություն

Յերեխաներին կոնկրետ մոդելներից, կոնկրետ աշխատանքներից տանել դեպի գործարանը, նրա մեխանիկացիան, կատարելագործում-ները տեխնիկայի տվյալ ճյուղում:

Թե՛ փառանգործության և թե՛ առհասարակ տեխնիկայի բոլոր ճյու-ղերում ունակություններ ձեռք բերելու հետ միասին պետք է յերեխա-նեին ծանոթացնել գործիքների, աշխատանքի ճիշտ յեղանակների հետ: Փոքր յերեխաների ձեռքը չպետք է տալ նրանց ուժից վեր գործիքներ: Պետք է ցույց տալ կտրելու, տաշելու, սղոցելու ճիշտ ձևերը, ծանո-թացնել քանոնի և անկյունաչափի հետ, սովորեցնել վարժ գործածել խարտոցը: Կազմակերպել երկուրորսիսներ դեպի գործարանները, ար-հեստանոցները, փորձելից և ի՞նչ տեսակի չուգուն, պողպատ, գունա-փոք մետաղներ են ստացվում: Գործարանում ծանոթացնել դամելու (клеяка), անհրաժեշտ գործիքների, դողիչի (паяльник) հետ, ման-րամասն ծանոթացնել մետաղ սղոցելու, հղկելու, բոլակը և դաշկաներ կտրելու, նախնական քանացնելու, քանալիներ պատրաստելու պրոցես-ների հետ: Այս կոնկրետ առարկաներից յերեխաներին պետք է տանել դեպի ավելի բարդ արտադրական առաջադրանքներ, բայց վերցնել աշ-խատանքի այնպիսի որակներ, փորձը ունեն հասարակական-ողտա-կար կիրառում կոլեկտիվի, բաղայի, դպրոցի, կամ գործարանի հա-սարակական կազմակերպությունների աշխատանքում: Ծանոթացնել գծագրությունների հետ, թիթեղագործության, կրուժկաներ և այլ առարկաներ պատրաստելը: Սովորեցնել յերեխաներին նորոգել պրի-մուաներ, ցույց տալ պրիմուսի մեխանիզմը: Ինքնուրույն աշխատանք չողեմենտայի, կամուրջի, բարձրացնող կառուցի (подемный кран) և այլնի շուրջը:

Ավիացիա

Մոդելից դեպի սովորական—այս է պատանի մոդելիստների դրուշի վրա գրված լողունը: Այդ լողունը պետք է իրականացնել գործնա-

կան աշխատանքում, յերեխաների հետ նույն տեղում կանգնած չմնալ ստանդարտային մոդելների շուրջը, այլ այդ գործում զարգացնել գյու-տարարություն, հնարավորություն տալ յերեխաներին մտցնելու նո-րություններ և անցնելու ավելի բարդ կոնստրուկցիաների: Յերեխանե-րին պետք է տալ մի շարք գլխավորներ ֆիզիկայից, ողային միջավայրի մասին, Արքիմեդի որևից, մոնոփիլեր, նրա հաշիվները, ողագնա-ցություն աղարատների տիպերը: Գործնական աշխատանքում կատա-րել յեղանակի գլխավորություն, փոքր ալպես կամ ալպես աղում է ո-ղագնացություն վրա: Յերեխաների մի խումբ, կամ ամբողջ կոլեկտիվը միասին կարող է սարքել ողերույթարանական կայան, կառուցել մոն-գոֆիլեր (պլաստիկ), փոսաներ, սլաններ, սավառակ—մոտոր-ներ: Սավառակի առանձին մասերի գերը—թեք, մոտորը, վինտը, սա-վառակները տարբեր տիպերը: Յեթե այդ կարելի յե ուսումնասիրել գործնականում չառ լավ կլինի, իսկ յեթե հնարավոր չե, կարելի յե ուսումնասիրել զրականության, մոդելների ոգնություն, հնարավո-րություն տալ յերեխաներին կոնկրետ դադավար կազմել գործի եյու-թյան մասին: Այս ասպարիզում կարելի յե ծավալել վերին աստիճանի գործնական, հետաքրքիր աշխատանք, մանավանդ ամառ ժամանակը—զանազան սլաններների, փոսանների կառուցումը, մեդելների ցուցա-դրումը և այլն: Յերեխաները պետք է ուսումնասիրեն ողագնացու-թյան պատմությունը, ավիացիայի զարգացումը, ինժե՛ն—ում և կա-պիտալիստական յերկրներում: Ավիացիայի նշանակությունը աղագա պատերազմում և սոցիալիստական խաղաղ շինարարության ժամանակ: Արտասահմանում ո՞ւմն է սպասարկում բաղադրական ավիացիան: Պետք է լայն ծավալել երկուրորսիսները դեպի աշխուրդում, անմիջակա-նորեն ծանաթանալ ալերուղանի հետ, այցելել ավիացիոն մուգելը և այլն: Սա միայն սկզբնական, տարրական աշխատանքն է, փոքր պետք է սանել յերեխաների հետ:

Վորեհ աշխատանք կազմակերպելիս պետք է յերեխե պարզ, տար-րական, յերեխաներին մատչելի բաներից և աստիճանաբար անցնել տվյալ ճյուղի ընդհանուր նշանակությունը մեր յերկրի սոցիալիստա-կան շինարարության համար: Մենք որինակ բերենք միայն աշխատան-քի յերեք ճյուղեր: Նույնը վերաբերում է նաև աշխատանքի մյուս ճյուղերին:

Արտադրության անկյուն

Աշխատանքում պետք է ցուցադրվեն գործարանի արտադրության ելեմենտները: Միայն կլինի այդ անվանել արտադրական անկյուն: Այստեղ, աշխատանքում, պետք է ցույց տրվեն մեր գործարանի տված բրակի մոդելները, բրակի առանձին տեսակները, բրակի մուգել, ինչ-պե՛ս եր զարգանում առաջ մեր գործարանը, ինչպե՛ս և զարգանում այժմ, ինչպե՛ս եր գյուտարարությունը առաջ, ինչպե՛ս և այժմ, նրա խրախուսումը, նրա ողումը մեր գործարանին: Ինչպե՛ս է կատարվում արդֆինսլանը, աշխատանքի վորսը: Վորտե՞ղից, ի՞նչպես են գալիս բանվորական նոր, անվորակ անդրադետ կադերը և ինչպես են դաստիա-րակվում մեր գործարանում: Գործարանի նվաճումները և բացերը: Գլխավորապես այս բոլորը պետք է ցույց տալ մոդելներով, նմուշնե-րով, երապոնատներով և այլն: Աշխատանքում պետք է լինեն նաև դիա-

1007
30035

գրամաներ, սխեմաներ— մեր գործարանը հնգամյակի սկզբին և հնգամյակի վերջը, մեր գործարանի կապը այլ գործարանների հետ, ո՞՞ւր և ո՞՞ւր մեր գործարանի արտադրանքը և այլն և այլն:

ԿՈՆԿՐԵՏԱՆԵՐ

Կոնկուրսները պետք է անցկացնել վորդես վորոչ ժամանակամիջոցում 3 ամիս, կես տարի, մի տարի— ձեռք բերված արդյունքների հանրագումար: Կոնկուրսի ժամանակ մրցման կարգով ցուցադրվում են տեխնիկական աշխատանքի ասպարիդում ձեռք բերված նվաճումները, մրցում են առանձին յերեխաները, կոլեկտիվը հարևան կոլեկտիվի հետ: Յանկալի յե, վոր կոնկուրսներին մասնակցեն վոչ միայն պիոներները և աշխատանոցում աշխատող յերեխաները, այլ և բոլոր յերեխաները և հասարակյնության ներկայացուցիչները: Կոնկուրսներում ցուցադրվում են առանձին նվաճումները, մոդելները: Կոնկուրսի ժամանակ պետք է արձանագրել ալյեւունների տպավորությունները:

Յուշահանդեսներ

Յուզահանդեսներ կազմակերպվում են տարիին մեկ կամ յերկու անգամ: Յուզահանդեսը պետք է վորքան հնարավոր է լավ ձևավորել: Յանկալի յե, վոր ցուցահանդեսները ցույց տան, ինչպես ե ընթացել աշխատանոցի դարգացումը, սկզբում ի՞նչպես եր, ինչ սարքավորում կար, ինչ առաջադիմություն են արել յերեսաները տեխնիկայի ստացարեգում, ինչպես են աճել առանձին ողակները, բրիգադները, առանձին պատանի տեխնիկները: Պետք է ցույց տալ, ինչպես են սկսել ամենահատարակ բաներից և կես տարվա, մի տարվա մեջ հասել չափազանց բարձր վորակի տեխնիկական աշխատանքի, իրենց ստեղծագործության մեջ: Յանկալի յե, վոր ցուցահանդեսը իր տեղում անշարժ չմնա, այլ կարելի լինի տանել գործարան, ցույց տալ աշխտեղ նմուշները ձաշի ընդմիջման ժամանակ, ցուցադրման հետ միասին անցկացնելով մի փոքր միտինգ ցեխի բանվորների հետ: Յուրաքանչյուր բանվոր, յուրաքանչյուր ծնող պետք է այցելի ցուցահանդեսը: Յուզահանդեսը, ինչպես և կոնկուրսը, պետք է դառնա յերեսաների նոր կազերի ներգրավման միջոց տեխնիկական աշխատանքում: Շարժական ցուցահանդեսները պիտի գնան վոչ միայն գործարան, ցեխ, այլ և քաղաքի ծայրամասերը, բանվորադան հանրակացարանները: Ամառ ժամանակը ցուցահանդեսները կարող են լինել շարժական աշխատանոցների կամ չրջիկ արկղների ողգանական մասը, վորոնց մասին մենք խոսեցինք վերևում:

ԿԵՆՂԱՆԻ ԿՈՆԱՍՏԱՆՍԻՆԱ

Արտադրական—աշխատանքային դաստիարակության ապարդիգում
կատարված մասսայական աշխատանքի որդանական բաղկացուցիչ
մասն է կենդանի կոնսուլտացիան յերեխաների համար։ Կենդանի կոն-
սուլտացիան հնարավորություն կտա ընդգրկելու անխախտ բոլոր պիո-
ներներին։ Նրանց կազմը մեծ մասամբ հոսուն է, բայց այդ չի նշանա-
կում, վրոք յերեխաները սխտեմատիկ կերպով չեն աշխատի։ Յերեխա-
ները կարող են կոնսուլտացիայի սղնությամբ աշխատել տանը, իսկ այդ

ժամանակ աշխատանոցը կսարսափեր ինքանոր կոլեկտիվների, յերե-
թանների նոր շերտերի:

Կենդանի կոնսուլտացիայից զատ կարելի է ծավալել նաև հեռակա կոնսուլտացիա :

ՏԵԽՆԻԿԱՅԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ յԵՐԵԿՈՆԵՐ

[illegible]

Կարճատև կուրսեր

Կոլեկտիվում կազմակերպվում են կուրսեր կամ ակտիվ պատրաստելու նպատակով, կամ թեև յերեսաներին վորոշ գետելիքներ և ունա-կություններ տալու համար տեխնիկայի վորելիցե մի հյուղում, որինակ ինչպե՞ս պատրաստել ոաղիւրնդունիչ, էլեքտրական զանգակ, շոգեմե-քնառ և այլն: 5-6 անգամ ներկա լինելով պարապմունքներին, յերեսանք կարող և ինքը պատրաստել այս կամ այն մոդելը: Կարճատե կուրսեր կազմակերպվում են նաև պտորաստելու յերեսաներին ամառ ժամանա-կազմակերպվում են հյաւ գյուղում և այլն աշխատելու համար: Կոլ-կը, լազերում, շեֆարկյալ գյուղում և այլն աշխատելու համար: Կոլ-վարը աշխատանոցի ղեկավարի հետ միասին կազմում են կուրսերի ծրա-վերը: Յանկալի յե, վոր այդ կուրսերը ընդգրկեն վորքան կարելի յե մեծ թվով յերեսաների:

ԵԲԱԿՈՒՐԱԽԱՆԵՐ

Եթևկուրսիաները պետք է կազմեն տեխնիկական աշխատանքի բոլոր
ձևերի, յեթեխաների արտադրական աշխատանքային տմբողջ դաստիարակ-
բարձրության անրաժան մասը: Տեխնիկայի ապարիթգում վոչ մի աշխա-
տանք չի կարելի տանել, առանց կապելու եթևկուրսիաների հետ: Վերո-
հիշյալ աշխատանքներից վոչ մեկը չի կարելի կատարել առանց ուսում-
նասիրելու, դիտելու իսկական գործարանը, իսկական մեքենան և այլն:
Եթևկուրսիաներ պետք է սարքել վորքան հնարավոր է շուտ-շուտ,

վր նոր, թարմ հոսանք մտքեց պիտենեկազմակերպության աշխատանքում: Հասարակայնությունը, ամենի քան յերբեք, զգաց պիտենեկերին վորպես քաղաքական նշանակալի ուժ: Յերեսաները ուժեղ պայքար ծավալեցին գործալիքները դեմ, հավաքեցին առաջարկներ գործարանի ռադիկալացման վերաբերմամբ, մասամբ մասնակցեցին արտադրական աշխատանքին, բայց և այնպես կոլեկտիվների մեծ մասում արշավը անցավ չափազանց նեղ, միայն արդֆինսյանի համար պայքարելու նպատակով: Յերբ յերեսաները հարց ելին տալիս. «Ինչո՞ւ արդֆինսյանը չի կատարվում»: Արդինստրացիան պատասխանում էր. «բան-վորները տեխնիկապես անգրագետ են, անպատրաստ (այսինքն պոլիտեխնիկական չգոտտիրակված), և դրա համար մեղանում բրակը շատ է, արտադրանքի վորակը ցած»: Նշանակում է, կադրերը թույլ են, տեխնիկապես անգրագետ, տեխնիկապես անպատրաստ: Նշանակում է, վոչ միայն պետք է ողնել կատարելու արդֆինսյանը, այլ և արշավի որդանական, անբաժան մասը դարձնել պայքարը կադրերի պատրաստման համար դեռ դպրոցական նստարանից, պիտենեկոլեկտիվից:

Կենտրոնական բյուրոն հրահանգեց ծավալել արշավը: Տեխնիկական խմբակները, արհեստանոցները, աշխատանոցները պետք է վերակառուցվեն, դառնան արտադրական-տեխնիկական արշավի որդանական մասը, պայքարեն արդֆինսյանների կատարման համար, բայց միաժամանակ պայքար մղեն նոր սերնդի արտադրական դաստիարակության բարելավման, աշխատանոցների սարքավորման համար, ձգտեն, վորպեսզի յերեսաները մասնակցեն արտադրական աշխատանքին, մեծահասակ դպրոցականները և պիտենեկերը արտադրական պրակտիկա անցնեն գործարաններում:

Արտադրական-տեխնիկական արշավը վերածվում է պոլիտեխնիկական դպրոցի համար սկսված արշավի: Նա դուրս է գալիս նեղ շրջանակներից, պայքարելով վոչ միայն արդֆինսյանի կատարման, այլև զբաղրոցի, պիտենեկոլեկտիվի պոլիտեխնիկացման, տեխնիկայի տարածման համար: Կոլլարը պետք է այժմ վերակառուցի իր աշխատանքը: Նա չպետք է բավականանա արդֆինսյանների կատարման, գործալիքների հայտարարման, ռադիկալիզացիայի արտադրական առաջարկների հավաքման, նվաճումների ցուցադրման գործով, միաժամանակ նա պետք է պայքարի պոլիտեխնիկիզմի քայլերի համար դպրոցում, պիտենեկոլեկտիվում, վորովհետև միայն այդ ուղիով կարելի չէ պատրաստել անհրաժեշտ կադրեր մեր արդյունաբերության համար:

Արտադրական խորհրդակցություններ

Արտադրական խորհրդակցությունները, վորոնք արդեն սխտեմատիկ աշխատանք են դարձել յուրաքանչյուր գործարանում, դաստիարակչական խոշոր նշանակություն ունեն յերեսաների մոտավոր հորիզոնը ընդարձակելու, գործարանի մասին նրանց ունեցած հասկացողությունները լրացնելու համար: Այստեղ բանվորական մասսան—գործարանի տերը—մտահոգված է կատարելագործումներ, ռադիկալացում մտցնելու մասին, վոչնչացնելու այն ինչ արգելք է հանդիսանում սոցիալիստական շինարարության ծավալմանը: Յերեսաները վոչ թե եպիգոդիկ, այլ սխտեմատիկ մասնակցություն ցույց տան արտադրական

խորհրդակցություններին: Այստեղ յերեսաները կհանդիպեն բանվորական մասսային աշխատանքի ժամանակ, կտեղեկանան այն նվաճումներին և բացերին, վոր ունի գործարանը: Անհրաժեշտ է ջոկել ջոկատներ, առանձին խմբեր, բրիգադներ, վորոնք շարունակ պետք է մասնակցեյին արտադրական խորհրդակցություններին, ամեն անգամ իրազեկ դարձնելով կոլեկտիվին, հաշիվ տալով յերեսաներին կատարված աշխատանքի մասին: Ինչո՞ւ բրիգադում, ողակներում ըննություն հառնել առանձին արժեքավոր առաջարկներ: Արտադրական խորհրդակցությունը այն միջոցն է, վոր յերեսաներին կմոտեցնի բանվորներին, միեզեք պիտենեկոլեկտիվների մեծամասնությունը չի ողտադործում այդ բիջոցը: Անհրաժեշտ է ողտադործել այս մատչելի միջոցը և մրտցնել մեր աշխատանքի սխտեմում:

Գործարանային լաբորատորիաներ

Յեթե վոչ յուրաքանչյուր գործարանում, համենայն դեպս մեծ մասում մենք ունենք գործարանային լաբորատորիաներ: Լաբորատորիան փորձում է արտադրանքի վորակը, նյութերը, տալիս է յեզրակացություններ այս կամ այն արտադրանքի վերաբերմամբ և այլն: Լաբորատորիաներում աշխատում են վորակյալ մասնագետներ աշխատանքը չափազանց բարդ է: Բայց մեր գործարանային լաբորատորիաները հաճախ մնում են ուշադրությունից դուրս:

Պատանի տեխնիկների բրիգադները շեֆությունը, առանձին ողակների կամ կոլեկտիվների շեֆությունը գործարանային լաբորատորիաների վրա, լաբորատորիաների նվաճումների ուսումնասիրությունը պայքարը այն խոչնդոտների դեմ, վորոնք խանգարում են գործարանային լաբորատորիաների զարգացմանը, լաբորատորիաների աշխատակիցների, մասնագետների ներգրավումը դեպի կոլեկտիվ յերեսաների մասսայի մեջ արտադրական դաստիարակության տարրերը արմատացնելու համար—սրանք են յերեսաների աշխատանքի առաջին քայլերը գործարանային լաբորատորիաների գծով:

Գյուղատնտեսական դաստիարակություն

Մեր յերկիրը առաջին անգամը յուժում է պայծառական մեծ կարե-վորություն ունեցող մի խնդիր—ջնջել քաղաքի և գյուղի միջև յեղած սահմանները: Բնական է, վոր պիտենեկոլեկտիվում մենք պետք է դաստիարակենք այնպիսի աշխարհայացք, վորը ողնի յերեսային դառնալ մարտիկ գյուղատնտեսական և ինդուստրիալ աշխատանքի տարրերում: Թյունը վերացնելու համար մղված պայքարում:

Գյուղատնտեսական կրթությունը պոլիտեխնիկական դաստիարակության որդանական, անբաժան մասն է: Այժմ քաղաքների մեծ մասում ծավալվում են մերձքաղաքային բանվորական ֆերմաները: Պիտենեկները և դպրոցականները պետք է դնան մերձքաղաքային կոոպերատիվ ֆերմաները և անցնեն վորոշ պրակտիկա: Այս գծով առանձնապես մեծ աշխատանք կարելի չէ անել ամառը, լազներներում, մասնակցելով չրջակա կոլտնտեսությունների աշխատանքին:

Մահմանել կոնկրետ առաջադրանքներ, աշխատանքի կոնկրետ ճյուղեր դաշտում, բանջարանոցում և այլն. այս ամենը հսկայական նաշանակութիւն ունի յերեխաների մտավոր հորիզոնը, նրանց աշխարհայացքը բնդարձակելու և զարգացնելու համար:

ՆՈՐ ՇԵՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Խորհրդային Միութեան մեջ ծավալւում և բազմապատկերւում է շինարարութիւնը: Կառուցւում են հսկա կոմբինատներ, նոր յերկաթուղիներ, գործարաններ, տներ և այլն: Այս շինարարութեան շուրջը մենք չենք ծավալել համարյա վոչ մի աշխատանք յերեխաների արտադրական դաստիարակութեան ասպարիզում: Յեթն կոնկրետ աշխատում է նոր կառուցվող տան կամ գործարանի մոտերքում, ապա ամօթ է նրա համար վոչ մի աշխատանք չտանել սեղոնային բանվորներին, հին բանվորներին չըջանում: Բացի այդ, կարելի չէ տանել արտադրական-տեխնիկական չափազանց հետաքրքիր աշխատանք: Ընտրութիւնը կատարւում է բոլորի աչքի տակ: Յերեխաները կարող են ուսումնասիրել կոնկրետ նյութեր, վորակել և դալիս նյութերը, ինչ վորակ ունեն, ինչո՞ւ պահանջում է այսինչ նյութը և վոչ թե մի ուրիշը: Կարելի չէ պատրաստել դանդաղ մոդելներ, սարքել երկաթուղիներ, հետեւել, թե ինչպէս պարզ գործողութիւններ աստիճանաբար բարդանում, կատարելագործւում և այլն և այլն:

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ

Սոցիալիստական շինարարութեան արագ ծավալման պայմաններում արանապորտը չի հասնում այդ տեմպերին և աշխատում է չափազանց լարված: Այս պայմաններում տեղի յին ունենում չողեշարժերի պարապուղի, ժամանակին տեղ չհասնելու, մեքենաների, դադդաշներին, վազոնների անխնամութեան փաստեր և այլն: Յերեխաները այստեղ կարող են ծավալել հետաքրքրական աշխատանք—չեֆութիւն չողեշարժերի, գնացքների վրա, չողեշարժեր ուսումնասիրող բրիգադների կազմակերպում, մոդելների կառուցում և այլն:

Յներգետիկ բջիջներ—վառելանյութի կորուստների դեմ պայքարելու համար հատուկ բրիգադներ և բլիշներ կազմակերպել: Յերկիրը միլիարդներ է կորցնում նրանից և յերեխաները կարող են ծավալել հետաքրքիր մեծ աշխատանք, գտնել ջրի, քամու, ամուլի կներգետիկ պաշարներ, կազմել նրանց պլանը, մոտավոր ուժը, անտեսական որդանների հետ միասին ձեռնարկել սակավուժ կայանների կառուցմանը, սորֆ, ամուլի, ճարելու աշխատանքներին և այլն, հետադրուել ելեքտրո և ռադիո կայանների դեպոնները, ամուլի, նավթի պահեստները, ատուղել, ինչպէս են պահպանւում և ոգտադործւում վառելիքի, եներգիան:

Կարելի չէ նաեւ հետաքրքիր աշխատանք ծավալել հիդրոկայանների կառուցման շուրջը, վորի ասպարիզում պիտներ կազմակերպութեան արդեն ունի վորոշ փորձ, հսկել կալիչ մեքենաների, չողեշարժերի, ելեկտրոգութանների, արակտորների, ավտոմոբիլների վրա և պայքարել վառելանյութի և եներգիայի վատնումների դեմ:

Շեփութեան մեքենաների, ցիխերի, դադդաշների վրա: Կազմակերպել բրիգադներ, ողակներ պայքարելու—մեքենաներին, դադդաշներին, գործիչներին ցույց տրվող անփութ վերաբերմունքի դեմ: Պայքարել արգֆինայանի կատարման համար, ուսումնասիրել արտադրանքի վորակը և այլն: Արտադրական-տեխնիկական արշավը այս տեսակետից կոնկրետներին տվել և հարուստ նյութ և փորձ:

Պայքարել կարուստների դեմ արդյունաբերութեան մեջ: Հարկաշալիս բրիգադները, ողակները ուսումնասիրում և պայքարում են արդյունաբերութեան կորուստների դեմ, վորոնք առաջ են գալիս մատակարարման անկանոնութեանից, նյութի վատ վորակից, համքի առատութեանից կամ նրա պակասից: Ի՞նչ կորուստներ են լինում արտադրանքի մեջ, ի՞նչ միջոցներ են ձեռք առնւում կորուստներին վերջ տալու համար և այլն: Հսկայական կորուստներ են լինում գործիչների մեջ—գործիչները անկանոն սրելուց, ժամանակին չպատվիրելուց, չստացվելուց, իրենց նպատակին չձառայելուց, սեփական գործիքների փոխարեն խմբարտային գործիքներ բանացնելուց: Մեքենաների վատ դասավորումը, անխնամ թողնելը, չափից դուրս ծանրաբեռնելը կամ լրիվ չբեռնավորելը, մեքենաների պարապուղիները, բանվորների համ լրիվ դասավորումը և այլն: Սրանք առանձին մոմենտներ են այն մեծ աշխատանքի, վոր կարող են կատարել բրիգադները, ողակները անմիջականապէս ցելում: Այս բոլորը դաստիարակչական տեսակետից ունի բացառիկ նշանակութիւն, միաժամանակ անտեսական մեծ ոգուտալով գործարանին:

ՓՈՐՐԵՐԸ ՅԵՎ ՄԵԾԵՐԸ

Արտադրական աշխատանքային դաստիարակութեան ասպարիզում միեւնոյն աշխատանքը չի կարելի տալ բոլոր հասակի յերեխաներին, 10-12-14 և 16 տարեկաններին: Փորրերի հետ աշխատանքը պետք է կազմակերպել պարզ նյութերով—կարտոնաժ, մասամբ հյուսնութիւն: Այլի մեծերին պետք է հանձնել տեխնիկայի ավելի բարդ ճյուղեր—մեխանիկա, էլեքտրիստիստիստ և այլն: Դրա համար պետք է դեր—մեխանիկա, էլեքտրիստիստիստ և այլն: Դրա համար պետք է դանաշնապէս անել, վոր աշխատանքում վորոշ ժամեր սահմանվեն դանաշնապէս անել, վոր աշխատանքում վորոշ ժամեր դեկտաւորներ, առանձին դան տարիքի յերեխաների համար, առանձին դեկտաւորներ և, լավ կլինի նրանց համար կազմակերպել տանձին աշխատանք:

ԱՂՋԻՆՆԵՐԸ

Մեզ մոտ դեռևս աններկի դրութիւն է տիրում աղջիկներին արտադրական—աշխատանքային կրթութեան բնագալատում: Այդ կրթութիւնը սահմանափակւում է կարի արհեստանոցներով և ձեռագործի խմբակներով:

Գնում ենք հոտանքի հետ, կարծես թե մեր նպատակն է աղջիկներին անտեսուհիներ և մոդիսիսներ պատրաստել:

Հաճախ կարելի չէ լսել նման խոսակցութիւններ:

—Աղջկա բանը չէ էլեքտրականութիւնը:

—Դու աղջիկ ես ի՞նչ գործ ունես չողեմեքենայի հետ:

Մի շարք ձևեր, վերանց մասին խոսեցինք, նոր են, և կոչվաք վորոշ դժվարութեաններ կհանդիպի նրանց կիրառման մեջ: Չորահաս-վաքելով (մորլիգացիայի յենթարկելով) կոմյերիտականների, վորակ-յալ բանվորներին կադրերը, մանկավարժական կադրերին հետ միասին, զորահավաքելով և վորքի հանելով մանկական մասսան կոնսերվա-տիզմի և արգելքների դեմ, վորոնք հանդիպում են այդ ճանապարհի վրա, մենք կկարողանանք ձեռք բերել լուրջ հաջողութեաններ պոլի-տեխնիցիզմի իրագործման ասպարիզում:

Ռադեխյի, Ելեքտրականութեան, լուսանկարչութեան ասպարի-զում աշխատել դեռ չի նշանակում լուծել պոլիտեխնիցիզմի հարցը:

Պէ՛տքն է պետք է ձգտենք, շիրմդեպի յերեխաները կազմակերպեն ի-րենց արտադրական աշխատանքը, մեծերի հետ հավասար աշխատեն ցեխում, ոգնեն նրանց այդ աշխատանքում: Այս հարցը ավելի ման-րամասն կլուսարանվի մի այլ դասի մեջ զարոյցի վերականգնման մա-սին:

Արտադրական-աշխատանքային դաստիարակութեան աշխատանքը կոյեկտիվում պետք է դառնա ամբողջ դաստիարակութեան օրհան-մատիկ, հիմնական մասը: Յեթե այդ չլըլի պատշաճ բարձրութեան վրա, մենք լրիվ չենք լուծի կոմունիստական դաստիարակութեան խնդիրները:

ՍՏՈՒԿԻՉ ՀԱՐՅԵՐ

1. Ի՞նչ և պոլիտեխնիկական դաստիարակութեանը և ո՞վ և նրա հիմնադրեր:
2. Պոլիտեխնիկական դպրոցը հնարավոր և լրիվ իրագործել զարգացած ինդուս-տրիայի պայմաններում, յեթե այդ այդպիս և, ասլա արժե՞ վոչ բավարար չափով դար-գացած արդյունաբերութեան պայմաններում պայքարել պոլիտեխնիկական դպրոցի հա-մար:
3. Ի՞նչ և ասել լենինը պոլիտեխնիկական դպրոցը մասին:
4. Ի՞նչ նախնական քայլեր եք արել դուք և ինչ նվաճումներ ունեք պոլիտեխնիցիզմի իրագործման ասպարիզում:
5. Ի՞նչ և աշխատանքը և ինչպե՞ս կազմակերպել նրա աշխատանքը:
6. Արժե՞ յերեխաների արտադրական-աշխատանքային դաստիարակութեան դարձին մասնակից դարձնել բանվորներին և կարո՞ղ և, արդյոք, դպրոցը դառնալ պոլիտեխնի-կական ուսանց բանվորների և մանկական մասսաների մասնակցութեան: Պատճառարա-նեցե՞ք ձեր պատասխանը:
7. Ի՞նչ և անու՞մ ձեր պիոներկազմակերպութունը պոլիտեխնիկական դպրոցի հա-մար մզված պայքարում:

5323

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

КРУПСКАЯ.—Производственная пропаганда и политехническая школа

Серя «Деритесь за политехницизм», изд. «Молодая гвардия»
25 դեքտեմբեր 1925 թվականին համար պոլիտեխնիզմի հարցերի
շաբաթը:

Ժողովուրդների խել ժողովածուներ

«Техника детям», изд. «Молодая гвардия» и «Политехнический труд в школе»

Յեղ ալ մանկավարժական ժողովուրդներ, Բուրնովի, Սկրիպնիկի
դեկաբրները Համամիութենական կուսակցական յերկրորդ խոր-
հրդակցությանը, նվիրված ժողովրդական կրթության հարցերին
«Դպրոցը սոցիալիստական վերակառուցման շրջանում» (Լեւոնովի-
մասի բանաձևերը):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն	3
Ի՞նչ է պոլիտեխնիկական դաստիարակությունը	3
Պոլիտեխնիզմը, դպրոցը և կոլեկտիվը	7
Սոցիալիստական շինարարությունը և պայքարը պոլիտեխ- նիզմի համար	8
Աշխատանք	9
Ինչպե՞ս կազմակերպել աշխատանքը	10
Աշխատանքի սարքավորումը	10
Ի՞նչ անել աշխատանքում	15
Ի՞նչ անել աշխատանքում	28
Ստուգիչ հարցեր	29
Դրականություն	30

<< Ազգային գրադարան

NL0216505

48.730